

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Jacek Bajak

Protokolant: sekretarz sądowy Justyna Godlewska

po rozpoznaniu w dniu 14 października 2019 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa T. K., M. K., K. L., Z. L.

przeciwko (...) S.A. w W.

o ustalenie, unieważnienie, o ukształtowanie

1. umarza postępowanie co do żądania orzeczenia, że umowa została udzielona w złotych polskich, w wysokości faktycznie wypłaconych środków 149 000 zł z oprocentowaniem na bazie stawki referencyjnej Libor 3M;

2. w pozostałej części powództwo oddala;

3. zasądza od T. K., M. K., K. L., Z. L. na rzecz (...) S.A.

w W. kwoty po 2 700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 25 kwietnia 2017 r. powodowie M. K., T. K., K. L. i Z. L. wnieśli o ustalenie nieważności całości umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF z dnia 7 lipca 2008 r. zawartej z pozwanym (...) S. A. z siedzibą w W. z uwagi na zawarte w jej treści postanowienia abuzywne wynikające z: § 1 pkt 1 w brzmieniu: „Cel Kredytu: zakup lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w miejscowości S. (...) gmina C., pokrycie kosztów okołokredytowych oraz kosztów składki ubezpieczenia spłaty rat Kredytu w zakresie poważnego zachorowania oraz pobytu w szpitalu w wyniku choroby i nieszczęśliwego wypadku”, § 1 pkt 3 w brzmieniu: „Waluta waloryzacji Kredytu: CHF”, § 1 pkt 3A w brzmieniu: „Kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia (...) według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. (...)”, § 1 pkt 7D w brzmieniu: „Składka tytułem ubezpieczenia spłaty rat Kredytu w zakresie poważnego zachorowania oraz pobytu w szpitalu w wyniku choroby i nieszczęśliwego wypadku wynosi: - jednorazowo, z góry za okres pierwszych dwóch lat - 1,4% od łącznej kwoty Kredytu, płatna w dniu uruchomienia Kredytu, - miesięcznie z góry, po dwóch latach – 4% miesięcznej raty Kredytu, płatna w terminach spłaty kolejnych rat kapitałowo-odsetkowych. (...)”, § 1 pkt 8 w brzmieniu: „Na dzień wydania Decyzji kredytowej przez (...) oprocentowanie Kredytu wynosi 3,88%, marża (...) wynosi 1,10%. W okresie ubezpieczenia pomostowego Kredytu w (...) SA dokonanego zgodnie z § 3 ust. 6 z tytułu refinansowania składki na ubezpieczenie pomostowe, oprocentowanie Kredytu ulega podwyższeniu o 1,50 p.p. i wynosi 5,38%. Po zakończeniu okresu ubezpieczenia obniżenie oprocentowania Kredytu o 1,50 p.p. następuje od daty spłaty najbliższej raty. (...)”, § 1 pkt 9 w brzmieniu: „Oprocentowanie dla należności przeterminowanych w stosunku rocznym w dniu wydania Decyzji kredytowej przez (...) wynosi: 8,78%”, § 3 pkt 3 w brzmieniu: „Ubezpieczenie niskiego wkładu własnego (...) SA na 36-miesięczny okres ubezpieczenia. Jeżeli z upływem pełnych 36 miesięcy okresu ubezpieczenia nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem ani inne zdarzenie kończące okres ubezpieczenia, ubezpieczenie podlega automatycznej kontynuacji, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie może przekroczyć 108 miesięcy, licząc od miesiąca, w którym nastąpiła wypłata Kredytu. Kredytobiorca upoważnia (...) do pobrania środków tytułem zwrotu

kosztów ubezpieczenia w wysokości 3,50% kwoty kredytu objętej ubezpieczeniem tj. 2.156,00 zł oraz zwrotu kosztów z tytułu kontynuacji przedmiotowego ubezpieczenia z rachunku wskazanego w § 6 bez odrębnej dyspozycji.”, § 3 pkt 5 w brzmieniu: „przelew praw z tytułu umowy grupowego ubezpieczenia spłaty rat kredytu w zakresie poważnego zachorowania oraz pobytu w szpitalu w wyniku choroby i nieszczęśliwego wypadku dokonany na warunkach określonych w oświadczeniu o przystąpieniu do Umowy Ubezpieczenia zawartych we wniosku kredytowym”, § 3 pkt 6 ppkt 1 w brzmieniu: „Prawne zabezpieczenie Kredytu na okres przejściowy do czasu przedłożenia w (...) odpisu księgi wieczystej nieruchomości potwierdzającego prawomocny wpis hipoteki (...) ustanowionej na rzecz (...): Ubezpieczenie spłaty Kredytu w (...) S.A., na okres przejściowy określony powyżej (ubezpieczenie pomostowe)”, § 5 w brzmieniu: „Sposób wypłaty Kredytu: Kwota 149.00,00 zł przekazana Zbywcy na rachunek określony w akcie notarialnym, kwota 2.126,23 zł zgodnie z dyspozycją Kredytobiorcy na pokrycie kosztów ubezpieczenia spłaty rat Kredytu w zakresie poważnego zachorowania oraz pobytu w szpitalu w wyniku choroby i nieszczęśliwego wypadku. Kwota 2.873,77 zł zgodnie z dyspozycją Kredytobiorcy na pokrycie kosztów opłat okołokredytowych.”, § 9 w brzmieniu: „(...) 2. Wysokość zmiennej stopy procentowej w dniu wydania Decyzji Kredytowej ustalona została jako stawka bazowa LIBOR 3M dla waluty w której został udzielony Kredyt z dnia 2008-05-29 wynosząca 2,78%, powiększona o stałą w całym okresie kredytowania marżę (...) w wysokości 1,10%. 3. (...), co miesiąc, dokona porównania aktualnie obowiązującej stawki bazowej ze stawką bazową ogłaszaną przedostatniego dnia roboczego poprzedniego miesiąca i dokona zmiany wysokości oprocentowania Kredytu w przypadku zmiany stawki bazowej LIBOR 3M o co najmniej 0,10 punktu procentowego. (...)”, § 10 pkt 4 w brzmieniu: „Raty kapitałowo odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50.”, § 12 pkt 5 w brzmieniu: „Wcześniejsza spłata całości Kredytu lub raty kapitałowo-odsetkowej a także spłata przekraczająca wysokość raty powoduje, że kwota spłaty jest przeliczana po kursie sprzedaży CHF, z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującym na dzień i godzinę spłaty”, § 14 pkt 1 ppkt 1 w brzmieniu: „W wypadku naruszenia przez kredytobiorcę warunków Umowy a w szczególności w przypadku, gdy: w terminie określonym w Umowie nie dokona spłaty raty kapitałowo-odsetkowej lub części raty kapitałowo-odsetkowej (...) podejmuje działania upominawcze z wypowiedzeniem Umowy włącznie.”, § 15 pkt 2 w brzmieniu: „Od kapitału przeterminowanego (...) naliczać będzie odsetki w wysokości określonej w Tabeli Oprocentowania w walutach obcych, której wysokość wyznaczana jest jako suma oprocentowania nominalnego określonego w § 1 ust. 8 z zastrzeżeniem § 9 Umowy i marży banku. Oprocentowanie dla należności przeterminowanych w dniu zawarcia Umowy ustalone jest w wysokości określonej w § 1 ust. 9”, § 15 pkt 3 w brzmieniu: „Zmiana stopy procentowej odsetek dla należności przeterminowanych w trakcie trwania Umowy może nastąpić w przypadku zmiany maksymalnej wysokości odsetek wynikających z czynności prawnej określonych w ustawie Kodeks Cywilny oraz w przypadku zmiany stopy procentowej, o której mowa w paragrafie 1”, § 15 pkt 4 w brzmieniu: „Z chwilą wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego/od dnia wytoczenia powództwa o zapłatę wierzytelności (...) z tytułu Umowy kredytowej, (...) dokonuje przeliczenia wierzytelności na złote po kursie sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego lub wytoczenia powództwa”, § 16 w brzmieniu: „Spłaty należności z tytułu Umowy (...) zaliczy przede wszystkim w następującej kolejności: 1) koszty windykacji, 2) opłaty za upomnienia, 3) prowizje i opłaty bankowe, 4) odsetki od kapitału przeterminowanego, a od dnia złożenia w Sądzie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu wystawionemu przez (...) lub od dnia wytoczenia powództwa o zapłatę wierzytelności (...) z tytułu Umowy jak od zadłużenia przeterminowanego, od całej kwoty zadłużenia przeterminowanego, 5) wymagalne odsetki za okresy obrachunkowe, 6) kapitał przeterminowany”, § 18 pkt 2 w brzmieniu: „Umowa wygasa, jeżeli przed uruchomieniem Kredytu Kredytobiorca zmarł”, § 19 pkt 1 w brzmieniu: „Za wykonanie czynności związanych z obsługą Kredytu, w szczególności dokonanie zmian warunków Umowy, (...) pobiera opłaty i prowizje określone w Taryfie prowizji i opłat bankowych (...), stanowiącą załącznik do niniejszej Umowy, będący jej integralną częścią. Kredytobiorca oświadcza, że w dacie zawarcia Umowy otrzymał aktualnie obowiązującą „Taryfę prowizji i opłat bankowych (...)””, § 19 pkt 2 w brzmieniu: „Wysokość opłat i prowizji może ulegać zmianom. Zmiany wysokości opłat i prowizji mogą nastąpić w przypadku zmiany któregoś z parametrów rynkowych takich jak: stopa inflacji, kursy walutowe, referencyjne stawki oprocentowania ustalane przez NBP oraz w zakresie wynikającym ze zmiany tych parametrów. O zmianach stawek opłat i prowizji Kredytobiorca będzie informowany na piśmie wraz z podaniem daty ich wejścia w życie. (...)”, § 25 pkt 1 w brzmieniu: „Integralną część Umowy stanowi „Regulamin udzielania kredytu hipotecznego dla osób fizycznych - M.”. Kredytobiorca oświadcza, że przed zawarciem Umowy zapoznał się z

niniejszym dokumentem i uznaje jego wiążący charakter.” oraz § 29 pkt 1 w brzmieniu: „Kredytobiorca oświadcza, że został dokładnie zapoznany z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów obowiązującymi w (...) oraz zasadami modyfikacji oprocentowania Kredytu i w pełni je akceptuje” i § 29 pkt 2 w brzmieniu: „Kredytobiorca oświadcza, że został dokładnie zapoznany z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptuje. Kredytobiorca jest świadomy, że z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi Kredytu”.

Ewentualnie, na wypadek nieuwzględnienia powyższego żądania, powodowie wnieśli o ustalenie, że w stosunku prawnym łączącym ich z pozwanym bankiem na podstawie ww. umowy kredytowej nr (...) z dnia 7 lipca 2008 r. powodów nie wiążą postanowienia umowne zawarte w: § 1 pkt 1, § 1 pkt 3, § 1 pkt 3A, § 1 pkt 7D, § 1 pkt 8, § 1 pkt 9, § 3 pkt 3, § 3 pkt 5, § 3 pkt 6 ppkt 1, § 5, § 10 pkt 4, § 12 pkt 5, § 14 pkt 1 ppkt 1, § 15 pkt 2, § 15 pkt 3, § 15 pkt 4, § 16, § 18 pkt 2, § 19 pkt 1, § 19 pkt 2, § 25 pkt 1, § 29 pkt 1 i § 29 pkt 2 oraz o orzeczenie, że w takim wypadku umowa kredytu została udzielona powodom w złotych polskich w wysokości faktycznie wypłaconych środków pieniężnych tj. 149.000 zł z oprocentowaniem ustalonym na podstawie stawki referencyjnej Libor 3M, a także o orzeczenie, że wszystkie nadpłacone kwoty z tytułu spreadów, ubezpieczeń oraz podwyższonej marży zostaną zaliczone przez pozwanego na poczet spłaty kredytu w złotych polskich. Powodowie zażądali ponadto zasądzenia od pozwanego na ich rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 14.400 zł.

Podstawą zarówno roszczenia głównego, jak i ewentualnego powodów było twierdzenie o abuzywności enumeratywnie wymienionych w petitum pozwu postanowień umowy kredytu zawartej przez strony odnoszących się do zasad przewalutowania, zasad oprocentowania kredytu oraz marży banku, zastosowania spreadu walutowego, sposobów ubezpieczenia kredytu i częściowego przeznaczenia kredytu na pokrycie kosztów okołokredytowych oraz sprzeczność tych postanowień z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe. Powodowie ponadto podnosili, że postanowienia zawartej z pozwanym bankiem umowy kredytu zostały skonstruowane z naruszeniem art. 69 ust. 1 ww. ustawy, bowiem nieprecyzyjnie określają kwotę kredytu, która winna być ściśle określona i nie może być zmienna w zależności od abstrakcyjnie ustalonych warunków spłaty. W konsekwencji powyższego, w ocenie powodów konstrukcja zawartej z pozwanym umowy nie spełnia wymogów wskazanych w tym przepisie, co czyni umowę zawartą przez strony nieważną w myśl art. 58 § 1 i 2 k.c., ewentualnie powoduje jej nieważność w zakresie kwestionowanych w pozwie postanowień, z uwagi na ich sprzeczność z art. 385¹ § 1 k.c.

W odpowiedzi na pozew, wniesionej w dniu 2 października 2017 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powodów na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (odpowiedź na pozew, k. 57-389).

Dnia 6 marca 2019 r. na rozprawie pełnomocnik powodów cofnął pozew w zakresie żądania orzeczenia, że umowa kredytu została udzielona w złotych polskich w wysokości faktycznie wypłaconych środków tj. 149.000 zł z oprocentowaniem ustalonym na podstawie stawki referencyjnej Libor 3M, bez zrzeczenia się roszczenia (protokół rozprawy, k. 491).

W odpowiedzi na modyfikację stanowiska powodów, pozwany pismem z dnia 20 marca 2019 r. wyraził zgodę na cofnięcie pozwu w ww. zakresie oraz wniósł o przyznanie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictw (pismo procesowe, k. 493-494).

Do zamknięcia rozprawy strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie (protokół rozprawy, k. 497-497v).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 7 lipca 2008 r. w S. powodowie zawarli z (...) Bank Spółką Akcyjną z siedzibą w W. (aktualnie: (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.), umowę nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF w celu zakupu lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w miejscowości S. (...) (kwota 154 000,00 zł). Kwota Kredytu przy uwzględnieniu pomniejszenia ww. kwoty o wkład własny powodów w wysokości 5.000 zł przewidywała również

finansowanie kosztów okołokredytowych (kwota 2.873,77 zł) oraz finansowania ubezpieczenia (kwota 2.126,23 zł) (§ 1 ust. 1, § 5 ust. 1 umowy, k. 17, 19). Kwota udzielonego kredytu wynosiła 154.000,00 zł, zaś wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia 30 czerwca 2008 r. według kursu kupna walut z tabeli kursowej (...) Banku S.A. – 75.697,99 CHF. Okres kredytowania został określony na 288 miesięcy – od dnia 07.07.2008 r. do dnia 15.06.2032 r. (§ 1 ust. 2, 3, 3A, 4 umowy, k. 17). Kredyt został wypłacony w złotych na rachunki bankowe wskazane przez powodów. (wniosek, k. 237-238, potwierdzenia uruchomienia kredytu, k. 239, potwierdzenia przelewów, k. 246-247).

Splata kredytu miała być dokonywana przez powodów w formie równych rat kapitałowo-odsetkowych (§ 1 ust. 5 umowy, k. 17), w terminach i kwotach zawartych w Harmonogramie spłat, stanowiącym załącznik nr 1 i integralną część umowy, poprzez wpłatę gotówki w placówkach banku lub przelew środków na rachunek bankowy określony w § 6 ust. 2 umowy (§ 10 ust. 1, 2, § 11A ust. 1 umowy, k. 20, harmonogram spłat, k. 240-245). Raty miały być spłacane w złotych po uprzednim przeliczeniu według kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14.50 (§ 10 ust. 4 umowy, k. 20).

Kredyt miał być oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, wynoszącej 3,88%, w tym marża banku – 1,10%. Wysokość zmiennej stopy procentowej w dniu wydania decyzji kredytowej ustalona została jako stawka bazowa LIBOR 3M dla waluty, w której udzielony został kredyt z dnia 29.05.2008 r. wynosząca 2,78%, powiększona o stałą w całym okresie marżę banku w wysokości 1,10% (§ 9 ust. 1, 2, § 1 ust. 8 umowy, k. 17, 20). Prowizja banku została określona na 0,25%, tj. 385,00 zł (§ 1 ust. 7 umowy, k. 17).

W umowie zastrzeżono możliwość zmiany wysokości oprocentowania kredytu w sytuacji wystąpienia określonych w treści § 9 okoliczności. W dalszej części wskazano, że o każdej zmianie oprocentowania bank zawiadamia kredytobiorcę za pośrednictwem sieci placówek, (...), stron internetowych (...) oraz poczty elektronicznej. Informację o wysokości rat kapitałowo-odsetkowych po zmianie oprocentowania kredytobiorca może uzyskać za pośrednictwem (...) oraz sieci Internet. Bank zobowiązał się sporządzić i wysłać harmonogram spłat określający nową wysokość rat spłaty kredytu, w przypadku zmiany oprocentowania (§ 9 ust. 3, 5, 6, 7, umowy, k. 20).

Jako zabezpieczenie prawne udzielonego kredytu na zakupionej na kredyt nieruchomości ustanowiono hipotekę kaucyjną do kwoty 231.000,00 zł. Zabezpieczenie stanowiło także ubezpieczenie niskiego wkładu własnego kredytu w (...) S.A., oraz zobowiązanie do przelewu praw z tytułu umowy grupowego ubezpieczenia spłaty rat Kredytu w zakresie poważnego zachorowania, pobytu w szpitalu w wyniku choroby i nieszczęśliwego wypadku (§ 3 ust. 1, 3, 5 umowy, k. 18).

Aneksiem zawartym pomiędzy stronami w dniu 30 lipca 2008 r. w S. dokonano zmiany w zakresie § 3 ust. 3 umowy kredytowej dot. ubezpieczenia niskiego wkładu własnego kredytu poprzez zmianę (...) S.A. na (...) SA. (aneks, k. 248).

W okresie przejściowym, tj. do chwili złożenia w banku odpisu z księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości zawierającego prawomocny wpis hipoteki na rzecz banku zabezpieczeniem spłaty kredytu miało być ubezpieczenie spłaty kredytu w (...) S.A. Z tego tytułu oprocentowanie Kredytu ulegało podwyższeniu o 1,50 p.p. Po zakończeniu okresu ubezpieczenia obniżenie oprocentowania o ww. wartość następowało od daty spłaty najbliższej raty. Termin przedstawienia księgi wieczystej określono na datę 31 grudnia 2008 r. (§ 3 ust. 6, 7, § 1 ust. 8 umowy, k. 18, 19).

Powodowie wraz z zawarciem umowy oświadczali, że zostali dokładnie zapoznani z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptują, oraz, że są świadomi ryzyka kursowego i tego, że konsekwencje związane z wahaniami kursy złotego wobec obcych walut mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu. Oświadczyli także, że zostali dokładnie zapoznani z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów oraz zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu i w pełni je akceptują (§ 29 ust. 1 i 2 umowy, k. 24).

Integralną część umowy stanowił Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...) (regulamin, k. 252-257v). Podpisując umowę, kredytobiorcy jednocześnie oświadczali, że zapoznali się z tym dokumentem i uznali go za wiążący. W sprawach nieuregulowanym umową strony miały wiązać odpowiednie

przepisy powszechnie obowiązujące, w tym przepisy kodeksu cywilnego oraz prawa bankowego (§ 25 ust. 1 i 2 umowy, k. 23, 24).

W § 1 ust. 1 regulaminu wskazano, że (...) udziela kredytów i pożyczek w złotych polskich oraz kredytów i pożyczek złotych waloryzowanych kursem walut wymienialnych. W § 26 ust. 2 regulaminu wskazano, że wcześniejsza spłata całości kapitału lub raty kapitałowo-odsetkowej kredytu waloryzowanego, a także spłata przekraczająca wysokość raty przeliczana jest po kursie sprzedaży danej waluty, ogłaszanym na dzień spłaty (regulamin, k. 253, 255v).

Bank przewidywał możliwość przewalutowania kredytu na wniosek kredytobiorcy, dowolną ilość razy i w dowolnym czasie. Konieczne było posiadanie zdolności kredytowej wystarczającej do spłaty miesięcznej raty kredytu hipotecznego w wysokości wyższej od raty kredytu hipotecznego przyjmowanego w kalkulacji zdolności kredytowej dla kredytu udzielanego w złotych. Kredytobiorcy mieli dostęp do rachunku kredytowego za pośrednictwem kanałów dostępu do (...) (§ 33 ust. 1, § 40 regulaminu, k. 256, 257).

Kursy kupna/sprzedaży walut publikowane w tabeli kursowej (...) Banku S.A., stosowane do uruchomienia/spłaty/przewalutowania kredytów i pożyczek waloryzowanych podawane były za pośrednictwem strony internetowej (...), (...) oraz sieci placówek. Kursy kupna/sprzedaży walut, jak również wysokość spreadu walutowego była wyznaczana z uwzględnieniem czynników: bieżących notowań kursów wymiany walut na rynku międzybankowym, podaży i popytu na waluty na rynku krajowym, różnicy stóp procentowych oraz stóp inflacji na rynku krajowym, płynności rynku walutowego, stanu bilansu płatniczego i handlowego (§ 2 ust. 1 i 4 regulaminu, k. 253v).

Przed zawarciem umowy powodowie poszukiwali i analizowali oferty innych umów kredytowych, w tym kredytu złotowego, którego celem był zakup lokalu mieszkalnego jednak w każdym z banków powodowie otrzymywali decyzję o nieprzyznaniu kredytu. Natomiast (...) w pierwszej kolejności przedstawił powodom ofertę kredytu złotowego. Powodowie w ocenie pozwanego banku nie wykazywali zdolności kredytowej do zawarcia umowy kredytu złotowego. Pozytywnie oceniono ich jednak przy kredycie waloryzowanym do CHF i dlatego też powodowie zdecydowali się na tę opcję. Powodom zależało na szybkim uzyskaniu środków pieniężnych; umowę pomiędzy stronami podpisano na dzień przed dokonaniem ostatnich formalności związanych z zakupem lokalu. Wcześniej powodowie nie zaciągali tego typu zobowiązań kredytowych (zeznania powodów, k. 489-491, 497-497v, zeznania świadka M. D., k. 444v-453).

Umowa została zawarta na skutek wniosku o udzielenie kredytu hipotecznego złożonego przez powodów w dniu 16 czerwca 2008 r. (wniosek, k. 202-215). Zarówno umowa, jak i wniosek kredytowy sporządzone były na wzorze.

Postanowienia umowy co do zasady nie były negocjowane z kredytobiorcami. Powodowie wynegocjowali natomiast obniżenie prowizji Banku za udzielenie kredytu z 2% do 0,25%, co uwidacznia porównanie treści § 1 ust. 7 Decyzji kredytowej oraz § 1 ust. 7 Umowy o kredyt hipoteczny (decyzja, k. 225, umowa, k. 17).

W ocenie banku powodowie nie wykazywali także tzw. zdolności kredytowej do zawarcia umowy kredytu złotowego. Pozytywnie oceniono ją jednak przy kredycie waloryzowanym, co miało wpływ na decyzję powodów. Zawierając umowę kredytową powodowie mieli świadomość ryzyka związanego ze zmianami kursu waluty, do której indeksowany był kredyt i zmiennej stopy procentowej, o czym pozwany ją poinformował - czego wyrazem było stosowne oświadczenie zawarte w treści umowy kredytowej (§ 29 umowy, k. 24). Pracownicy pozwanego mieli obowiązek wyjaśniać klientom kryteria kształtowania kursu oraz szczegółowo różnice pomiędzy kredytem złotowym a indeksowanym obcą walutą (zeznania świadka M. D. – k. 444v-453). Powodowie w trakcie spotkania poprzedzającego zawarcie umowy nie pytali o możliwość otrzymania projektu umowy do zapoznania się z jej treścią poza siedzibą oddziału banku (zeznania powódki, k. 497v).

Pozwany – początkowo jako (...) Bank S.A., a następnie (...) S.A., udzielał kredytów hipotecznych indeksowanych kursem obcych walut od 2002 r. Od tej daty publikował kursy walut przyjęte przez bank w tabeli kursowej na stronie internetowej banku. Na mocy tzw. rekomendacji S sporządzonej przez KNF zobligowany był do przedstawiania w pierwszej kolejności ofert kredytów złotówkowych. Osobie wnioskującej o kredyt indeksowany obcą walutą bank przedstawiał symulacje, tzw. stres testy, jak zmieniają się koszty kredytu, gdy złotówka umocni się względem obcej

waluty. Zawarcie umowy nie uniemożliwiało rezygnacji z zaciągnięcia kredytu. Klienci mogli wycofać się na etapie składania dyspozycji wypłaty kredytu. Doradcy kredytowi nie otrzymywali dodatkowego wynagrodzenia z tytułu zawarcia przez klientów umowy kredytu waloryzowanego CHF (zeznania świadka M. D., k. 444v-453).

Od lipca 2009 r. bank dawał klientom możliwość spłaty rat kredytowych bezpośrednio w walucie obcej, a od sierpnia 2011 r. przewalutowania kredytu waloryzowanego na złotowy (pisma okólne dot. zmian w produktach z załącznikiem w postaci regulaminu, k. 258-265). Powodowie nie skorzystali wówczas z tych możliwości.

W zmienionym w 2009 r. regulaminie umieszczono § 2 ust. 4 zawierający kryteria kształtowania kursu, na podstawie którego przeliczana była kwota kredytu oraz raty. Kursy kupna/sprzedaży walut publikowane w tabeli kursowej (...) Banku S.A., stosowane do uruchomienia/spłaty/przewalutowania kredytów i pożyczek waloryzowanych podawane były za pośrednictwem strony internetowej banku, (...) oraz sieci placówek. Kursy kupna/sprzedaży walut, jak również wysokość spreadu walutowego była wyznaczana z uwzględnieniem czynników: bieżących notowań kursów wymiany walut na rynku międzybankowym, podaży i popytu na waluty na rynku krajowym, różnicy stóp procentowych oraz stóp inflacji na rynku krajowym, płynności rynku walutowego, stanu bilansu płatniczego i handlowego (pismo okólne dot. zmian w produktach z załącznikiem w postaci regulaminu, k. 250-265, zeznania świadka M. D., k. 444v-453).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych w aktach sprawy dokumentów, które uznał za wiarygodne, bowiem nie budziły one wątpliwości Sądu. Ponadto Sąd ustalenia faktyczne oparł na podstawie zeznań powodów (protokoły rozpraw, k. 489-491, 497-497v) oraz świadka – M. D. (k. 444v-453).

Sąd dał wiarę zeznaniom powodów w zakresie w jakim korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie. Jako niewiarygodne Sąd ocenił natomiast twierdzenia powodów o niepoinformowaniu ich przez pozwaną bank przed zawarciem umowy kredytu o treści podstawowych jej warunków takich jak: ubezpieczenie niskiego wkładu własnego, sposób obliczania rat, kształtowanie kursu walutowego, ryzyko kursowe, a także nieposiadania przez nich wiedzy w tym zakresie. Po pierwsze wobec wiarygodnych zeznań świadka M. D. co do obowiązku informowania klientów przez pracowników banku o różnicach pomiędzy kredytem złotowym a kredytem waloryzowanym do innej waluty, w tym ryzyku kursowym, zmiennej stopy procentowej, kryteriach kształtowania kursu oraz w obliczu oświadczeń z § 29 umowy, które złożyli powodowie podpisując umowę, jawią się one jako niezgodne z prawdą. Nie bez znaczenia było również stanowisko powoda Z. L., który wprost stwierdził, że udzielił żonie stosownego pełnomocnictwa i to ona miała zajmować się czynnościami związanymi z uzyskaniem kredytu, a większość informacji na temat samej umowy czerpał wyłącznie z jej relacji. Powódka K. L. twierdziła natomiast, że większości formalności kredytowych dopełniał jej ojciec - T. K., bowiem ona była w ciąży i z tego powodu kontaktowała się z pozwanym jedynie w niezbędnym zakresie tj. stawiając się w banku na spotkanie w przedmiocie podpisania wniosku o udzielenie kredytu i samej umowy. Zdaniem Sądu wątpliwym jest, aby powodowie pochopnie podjęli decyzję o związaniu się długoterminowym zobowiązaniem na podstawie niewyjaśniającej wszystkich wątpliwości rozmowy z pracownikiem banku, bez szczegółowego zapoznania się z warunkami kredytu - tym bardziej w świetle zeznań powodów, zgodnie z którymi byli wielokrotnie informowani przez pracownika banku, że udzielany jest im „kredyt oprocentowany frankiem”. Sąd zatem mając na uwadze powyższe uznał, że nie sposób było przyjąć wiarygodności twierdzeń powodów o braku wiedzy w zakresie kwestionowanych postanowień.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka M. D.. W przeważającej części stanowiły one potwierdzenie okoliczności wynikających z załączonych do akt sprawy dokumentów. Świadek w sposób spójny i wiarygodny przedstawił posiadaną przez siebie wiedzę dotyczącą realizacji umów kredytowych indeksowanych kursem CHF zawieranych w pozwanym banku. Opisał również w sposób szczegółowy obowiązujące i stosowane w nim procedury. Sąd miał na uwadze, że świadek nie uczestniczył bezpośrednio w zawieraniu spornej umowy, jednak dysponował wiedzą o mechanizmie udzielania kredytu oraz standardowym przebiegu tej procedury.

Sąd zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy wskazać, że w niniejszej sprawie na rozprawie w dniu 6 marca 2019 r. pełnomocnik powodów cofnął pozew w zakresie żądania orzeczenia, że umowa kredytu została udzielona w złotych polskich

w wysokości faktycznie wypłaconych środków tj. 149.000 zł z oprocentowaniem ustalonym na podstawie stawki referencyjnej Libor 3M, bez zrzeczenia się roszczenia. W odpowiedzi na modyfikację stanowiska powodów, pozwany pismem z dnia 20 marca 2019 r. wyraził zgodę na cofnięcie pozwu w ww. zakresie.

Zgodnie z art. 203 § 1 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia – aż do wydania wyroku. Pozew cofnięty nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa. Na żądanie pozwanego powód zwraca mu koszty, jeżeli sąd już przedtem nie orzekł prawomocnie o obowiązku ich uiszczenia przez pozwanego (§ 2).

W myśl art. 355 § 1 k.p.c. sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne.

W doktrynie wskazuje się, iż zgoda pozwanego niezbędna do skutecznego cofnięcia powództwa, które następuje po rozpoczęciu rozprawy, nie może budzić wątpliwości, przy czym przepis nie przewiduje dla tego oświadczenia określonej formy. Można ją złożyć zarówno w piśmie procesowym, jak i ustnie na rozprawie.

W niniejszej sprawie brak jest w ocenie Sądu podstaw do uznania cofnięcia powództwa za niedopuszczalne, nie jest ono bowiem sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego, nie zmierza także do obejścia prawa. Ponadto, wobec wyrażenia przez pozwanego w drodze pisma procesowego zgody na cofnięcie pozwu w zakresie żądania orzeczenia, że umowa kredytu została udzielona w złotych polskich w wysokości faktycznie wypłaconych środków tj. 149.000 zł z oprocentowaniem ustalonym na podstawie stawki referencyjnej Libor 3M, bez zrzeczenia się roszczenia na cofnięcie pozwu Sąd uznał, że zaistniały podstawy do umorzenia postępowania w tym zakresie i na mocy powyżej powołanych przepisów, orzekł jak w pkt 1 sentencji wyroku.

Powództwo w pozostałym zakresie podlegało oddaleniu.

Powodowie wnosili o ustalenie nieważności całości zawartej umowy o kredyt hipoteczny waloryzowany do CHF, ewentualnie o uznanie za bezskuteczne poszczególnych postanowień, podnosząc zarzut ich abuzywności.

Problematykę abuzywności postanowień umownych reguluje przepis art. 385¹ § 1 k.c., zgodnie z którym postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. § 2 powołanego przepisu wskazuje, że jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. § 3 definiuje niezgodnione indywidualnie postanowienia umowy jako te, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Zgodnie z § 4 powołanego przepisu ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie spoczywa na tym, kto się na to powołuje.

Podkreślić należy, że art. 385¹ k.c. stanowi implementację art. 3 dyrektywy Rady Wspólnot Europejskich 93/13/EWG z dnia 05 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. WE L Nr 95, s. 29 ze zm.), który stanowi, że warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane, mogą być uznane za nieuczciwe, jeśli stoją w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy, praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta. Z przytoczonych regulacji wynika, że aby określone postanowienie umowy mogło zostać uznane za niedozwolone, muszą zostać spełnione cztery warunki: 1) umowa musi być zawarta z konsumentem, 2) postanowienie umowy nie zostało uzgodnione indywidualnie, 3) postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, 4) postanowienie sformułowane w sposób jednoznaczny nie dotyczy głównych świadczeń stron.

W niniejszej sprawie okolicznością bezsporną było, iż powodowie zawierali umowę kredytu hipotecznego waloryzowanego kursem CHF jako konsumenci. Pozwany nie zakwestionował, że powodowie zawarli umowę w celu

zakupu nieruchomości dla zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych. Strona pozwana nie wykazała także w trakcie postępowania, aby poddawane pod rozwagę Sądu w niniejszym postępowaniu przez powodów postanowienia umowne zostały z nimi indywidualnie uzgodnione. W tym zakresie wskazano, że powodowie wynegocjowali jedynie obniżenie prowizji Banku za udzielenie kredytu z 2% do 0,25%, co uwidacznia porównanie treści § 1 ust. 7 Decyzji kredytowej oraz § 1 ust. 7 Umowy o kredyt hipoteczny.

Powyższe pozostaje jednak bez znaczenia w kontekście ustalania, czy kwestionowane przez powodów klauzule umowne, których brak mocy wiążącej mógłby skutkować powstaniem świadczeń nienależnych po stronie pozwanego, są abuzywne, bowiem dotyczą one głównych świadczeń stron. Wprawdzie ustawodawca nie określił, co należy rozumieć przez sformułowanie „główne świadczenia stron”, wskazane w art. 385¹ § 1 k.c., ale niewątpliwie są to takie elementy konstrukcyjne umowy, bez których uzgodnienia nie doszłoby do jej zawarcia. Powodowie kwestionowali m.in. zapisy umowy dotyczące indeksacji, a zatem sposobu rozliczenia wpłat dokonywanych przez nich na rzecz pozwanego tytułem spłaty zaciągniętego zobowiązania. Pojęcie „głównych świadczeń stron” w odniesieniu do umowy należy rozpatrywać w kontekście art. 69 ust. 1 Prawa bankowego, zawierającego essentialia negotii umowy kredytu. Analizując kwestionowane przez powodów postanowienia umowne stwierdzić należy, że miały one wpływ na końcową wysokość kredytu oraz wysokość poszczególnych rat. Stanowiły częściowo klauzulę waloryzacyjną, która wprost oddziałuje na wysokość świadczenia głównego stron. Mając powyższe na uwadze nie ulega wątpliwości w ocenie Sądu, że w niniejszej sprawie nie wystąpiła podstawowa przesłanka wynikająca z art. 385¹ § 1 k.c. Kwestionowane postanowienia określały bowiem główne świadczenia stron, a strona powodowa nie wykazała, aby zostały one sformułowane w sposób niejednoznaczny. Omawiane regulacje zawarte w umowie odwołują się wprost do kursu kupna lub sprzedaży waluty obowiązującego w banku w chwili wypłaty lub spłaty kredytu. Zdaniem Sądu treść tych postanowień nie budzi wątpliwości.

Odnosząc się do dalszej argumentacji powodów w zakresie niedozwolonego charakteru klauzul umownych, wyrażonej w ramach polemiki powodów z odpowiedzią na pozew wskazać należy, że dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy nie mają znaczenia uprzednio wydane orzeczenia przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, albowiem każdorazowo sąd obowiązany jest do dokonania całościowej oceny materiału dowodowego w celu ustalenia wiążącej strony treści stosunku prawnego. W szczególności nie można uprościć badania sprawy poprzez odwołanie się do prejudycjalnego waloru wyroków Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Kontrola dokonywana w trybie przepisów art. 479³⁶-479⁴⁵ k.p.c. dotyczy nie analizy konkretnego stosunku zobowiązaniowego, lecz abstrakcyjnie rozumianej treści normatywnej wzorca umownego (niezależnie od tego nawet, czy znalazł on zastosowanie w następstwie zawarcia umowy). Kontrola abstrakcyjna zatem polega na kontroli wzorca jako takiego, w oderwaniu od konkretnej umowy, której wzorzec dotyczy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2003 r., sygn. akt III CZP 95/03).

Co więcej, za Sądem Najwyższym należy podnieść, że uznanie za klauzulę niedozwoloną postanowienia wzorca na gruncie kontroli abstrakcyjnej przesądza wyłącznie o konieczności wyeliminowania takich klauzul z wzorców umów, natomiast legalność ich stosowania w konkretnej umowie może być badana wyłącznie w trybie kontroli incydentalnej, z uwzględnieniem postanowień całej umowy, rozkładu praw i obowiązków stron, ryzyka jakie ponoszą, itp. Dopiero wówczas, gdy w wyniku takiej kontroli Sąd dojdzie do przekonania, że postanowienia umowne kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, może przyjąć, iż postanowienia te nie wiążą konsumenta, stosownie do treści art. 385¹ § 1 k.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2013 r., sygn. akt IV CSK 142/13).

Oznacza to, że ocenę spełnienia przesłanek warunkujących uznanie kwestionowanych postanowień za niewiążące oraz wystąpienie bezpodstawnego wzbogacenia wskutek spełnienia świadczenia nienależnego poprzedzić musi badanie spornych klauzul pod kątem tego, czy wypełniły one znamiona przewidziane w art. 385¹ § 1 k.c. (tzw. kontrola incydentalna), czego Sąd dokonał powyżej.

Kolejnym argumentem powodów było ukształtowanie ich praw i obowiązków w sposób sprzeczny z zasadami współzycia społecznego, rażąco naruszający interesy powodów. Zgodnie z utrwaloną judykaturą do zasad tych zalicza się reguły postępowania niesprzeczne z etyką, moralnością, aprobowanymi społecznie zasadami. W rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. „działanie wbrew dobrym obyczajom” w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku, zaś „rażące naruszenie interesów konsumenta” oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku zobowiązaniowym. Obie, wskazane w tym przepisie formuły prawne, służą do oceny tego, czy standardowe klauzule umowne zawarte we wzorcu umownym przekraczają zakreślone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 r., sygn. akt I CK 832/2004 publ. w Biul. SN 2005/11/13). Nie jest zatem wystarczające ustalenie nierównomiernego rozkładu praw i obowiązków stron umowy (sprzeczność z dobrymi obyczajami), lecz konieczne jest stwierdzenie prawnie relewantnego znaczenia tej nierównowagi (rażące naruszenie interesów konsumenta).

W kontekście stosunków prawnych łączących bank z jego klientami (stosunków umownych o charakterze ekonomicznym) przyjąć trzeba, że zasady współzycia społecznego wymagają od stron tych stosunków uczciwości (uczciwego obrotu) oraz lojalności. Powodowie wypełnili wniosek kredytowy, zostali zapoznani z ryzykiem kursowym i ryzykiem zmiany stopy procentowej. W takiej sytuacji brak jest podstaw dla twierdzenia, że umowa, którą zawarli, narusza zasady współzycia społecznego czy też dobre obyczaje. Powodowie podnosili, iż kwestionowane postanowienia przyznawały bankowi prawo do jednostronnego regulowania wysokości salda kredytu, a tym samym wysokości rat kredytu, poprzez arbitralne wyznaczanie w tabelach kursowych banku kursów kupna i sprzedaży, co przesądziło ich zdaniem o zapewnieniu sobie przez bank możliwości osiągnięcia znacznych korzyści finansowych. Podali, iż w umowie zabrakło kryteriów kształtowania kursu, czynników, które miałyby determinować jego wysokość, wobec czego nie wiedzieli ostatecznie i nie mogli oszacować, ile będą musieli zapłacić za każdą z rat. Zdaniem Sądu stanowisko powodów jest częściowo błędne. O ile należy im przyznać rację, że takie uprawnienia banku mogą w pewnych sytuacjach stanowić naruszenie dobrych obyczajów, o tyle nie wykazali oni, aby tabele kursowe pozwanego banku różniły się od kursu rynkowego transakcji kupna waluty, oraz aby zakres tej różnicy prowadził do rażącego naruszenia jego interesu oraz kształtował ich prawa i obowiązki jako konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami. Powodowie powoływali się także na naruszenie zasady równowagi kontraktowej stron, jednak i ta okoliczność nie została wykazana. Stan faktyczny niniejszej sprawy nie daje podstaw do zaaprobowania twierdzenia, że kurs ustalany przez pozwanego, według którego następowało przeliczenie należnej raty kredytowej do spłaty w sposób wynikający z umowy, był dowolny. Stawiając taki zarzut pozwanemu powodowie winni wykazać, że kursy pozwanego odbiegają od rynkowych na tyle, że można je traktować jako ustalone w sposób dowolny. Tymczasem nie udowodnili oni, aby stosowane przez pozwanego kursy waluty rażąco naruszały ich interesy biorąc pod uwagę realia rynku walutowego. Należy mieć przy tym na uwadze, że średni kurs NBP nigdy nie był ani nie jest kursem rynkowym waluty. Żaden z banków nie stosuje kursu NBP prowadząc sprzedaż albo kupno walut. Nadto, wskazać należy, że pracownicy banku mieli obowiązek informować klientów przy zawieraniu umowy o kryteriach kształtowania kursu, co znalazło wyraz w zmienionym w 2009 r. regulaminie kredytu, gdzie wyszczególniono czynniki jakie bank bierze pod uwagę kreując tabele kursowe oraz wysokość spreadu walutowego (§ 2 ust. 4 regulaminu). Powodowie ponosząc argumenty o nierównowadze kontraktowej stron, nie dostrzegają, że bank udzielając kredytu, czy też pożyczki długoterminowej jest obciążony szczególnym rodzajem ryzyka, nie jest bowiem w stanie po tak długim okresie trwania takiego stosunku zobowiązaniowego domagać się przed sądem odmiennego ukształtowania stosunku który łączy go z klientem, z powołaniem się chociażby na utratę siły nabywczej waluty polskiej. Wynika to wprost z przepisu art. 358¹ § 4 k.c., zgodnie z którym z żądaniem zmiany wysokości lub sposobu spełnienia świadczenia pieniężnego nie może wystąpić strona prowadząca przedsiębiorstwo, jeżeli świadczenie pozostaje w związku z prowadzeniem tego przedsiębiorstwa. W odniesieniu do kredytów „złotowych” bank kalkuluje swoje ryzyko kontraktowe i udziela kredytu w złotych polskich, to tym samym udziela go na warunkach odmiennych, z realnym oprocentowaniem znacznie wyższym niż w przypadku, w którym udziela kredytu walutowego lub kredytu złotówkowego indeksowanego do

waluty obcej czy kredytu denominowanego w walucie obcej, którą charakteryzują mniejsze wahania kursowe. Takie zabezpieczenie pozwala bankowi na udzielenie kredytu z niższym oprocentowaniem i marżą.

Równocześnie wbrew przedstawianej przez powodów linii wykładni kwestionowanych postanowień Sąd nie mógł w ocenie abuzywności, a w szczególności spełnienia przesłanki „rażącego naruszenia interesów konsumenta”, abstrahować od całokształtu konstrukcji umowy i zawartych w nich postanowień. Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, powodowie na etapie rozważania ofert i następnie wniosku do pozwanego o kredyt indeksowany do CHF, dokonali wyboru tego instrumentu finansowego bowiem ich zdolność kredytowa kształtowała się na poziomie uniemożliwiającym skorzystanie z kredytu złotowego. Dodatkowo, poniesienie ryzyka kursowego, związanego z możliwością zmiennej wartości franka szwajcarskiego, było rekompensowane przez zastosowanie niższej stopy procentowej, co w porównaniu do oferowanych w dacie zawierania umowy kredytów złotych było znacznie korzystniejsze.

Kolejnym argumentem wykluczającym możliwość przyjęcia, iż w niniejszej sprawie doszło do rażącego pokrzywdzenia interesów powodów jest okoliczność czasookresu obowiązywania umowy (została ona zawarta na 24 lata). Na skutek chwilowej zmiany kursu waluty powodowie wnoszą o uznanie ich za rażąco pokrzywdzonych, niejako wyjmując część rozliczeń umowy z całego okresu jej obowiązywania, a nie jest wiadome jak w ostatecznym rozrachunku zostanie rozliczona i czy rzeczywiście dojdzie do rażącego pokrzywdzenia powodów oraz czy kurs waluty stosowany przez bank będzie rażąco krzywdzący, czy będzie odbiegał od kursu rynkowego. Nie można tutaj tracić z pola widzenia treści art. 385² k.c. który stanowi, iż według stanu z chwili zawarcia umowy dokonuje się oceny jej postanowień wyłącznie co do zgodności z dobrymi obyczajami.

Reasumując poczynione powyżej rozważania wskazać należy, iż powodowie nie wykazali, aby ich interes jako konsumentów w omawianym stosunku zobowiązaniowym został w jakikolwiek sposób naruszony. W chwili zawierania umowy powodowie znali kwestionowane postanowienia, wiedzieli o tym, że kredyt jest waloryzowany do waluty obcej. Mieli również wiedzę w zakresie postanowień dotyczących ryzyka walutowego, spreadu walutowego, zmiennej stopy procentowej i początkowo odnosili wymierne korzyści z wyboru tego rodzaju instrumentu finansowego, a przede wszystkim ich potrzeby mieszkaniowe zostały zaspokojone. Dodatkowo należy mieć na uwadze, że powodowie od chwili podpisania umowy byli uprawnieni do przewalutowania kredytu, a od 2009 r. mogli spłacać kredyt bezpośrednio w walucie indeksacji. Mieli zatem możliwość pełnego wyeliminowania ryzyka zmiany kursu waluty, z czego nie skorzystali, godząc się tym samym z dotychczasowymi warunkami umowy, a także znacznego jego ograniczenia już w 2009 r.

Na marginesie wskazać należy, że chybione jest wynikające z żądania pozwu założenie, że uznanie kilku postanowień umowy za niewiążące powodowałoby nieważność umowy w całości. Należy bowiem zważyć, że sankcja wynikająca z abuzywności poszczególnych klauzul umownych i sankcja polegająca na nieważności czynności prawnej stanowią dwa osobne typy wadliwości czynności prawnej, które nie interferują ze sobą w taki sposób, aby uznanie za niewiążące niektórych klauzul powodowałoby samo przez się choćby częściową nieważność umowy.

Gdyby wymienione postanowienia umowne uznać za niedozwolone, to skutek takiego stanu rzeczy byłby jedynie taki, że nie wiązałyby one konsumenta. Brak związania jest więc jedynie jednostronny, a umowa jest ważnie zawarta i wywiera wszystkie skutki prawne określone w jej treści, we wzorcu umowy i w innych czynnikach określonych w art. 56 k.c., poza tymi, jakie zostały wskazane w klauzulach niedozwolonych. W nauce polskiego prawa zobowiązań podkreśla się, że w odróżnieniu od nieważności czynności prawnej, uregulowanej w art. 58 § 3 k.c. niedopuszczalne jest uznanie całej umowy bezskuteczną ze względu na abuzywność niektórych postanowień (por. Z. Radwański, A. Olejniczak, *Zobowiązania – część ogólna*, Warszawa 2010, notacja boczna 440; G. Bieniek (red.), *Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania. Tom I-II*, wyd. X, komentarz do art. 385¹ pkt 6).

W rezultacie nawet uznanie wszystkich wymienionych przez powodów klauzul umownych za niewiążące, co zostało wykluczone powyżej, nie mogłoby skutkować nieważnością zawartej pomiędzy stronami niniejszego sporu umowy o kredyt hipoteczny.

Powodowie podnosili także, że postanowienia zawartej z pozwanym bankiem umowy kredytu zostały skonstruowane z naruszeniem z art. 69 ust. 1 Prawa bankowego, bowiem nieprecyzyjnie określają całkowitą kwotę kredytu, która winna być ściśle określona i nie może być zmienna w zależności od abstrakcyjnie ustalonych warunków spłaty, co powodowie wiążą z bezwzględną nieważnością umowy (art. 58 § 1 k.c.).

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (dalej: Prawo bankowe) przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Analiza postanowień umowy kredytu nie daje podstaw do stwierdzenia, że jest ona sprzeczna z powołanym przepisem. Podpisana przez strony umowa kredytu hipotecznego spełnia zdaniem Sądu ustawowe wymogi. Uzgodnienie przez strony, że kredyt zostanie rozliczony w innej walucie niż waluta kredytu nie pozostaje w sprzeczności z naturą zobowiązania, którego źródłem jest umowa, nie narusza prawa ani zasad współżycia społecznego. Należy bowiem odróżnić przedmiotowo istotne postanowienia umowy, do których należy wskazanie kwoty kredytu, od sposobu jego rozliczenia polegającym na dokonaniu przez bank stosownych czynności faktycznych – przewalutowania złotych na CHF według ustalonego w tabelach banku kursu, należących do sfery wykonania umowy. Umowa kredytu dochodzi do skutku przez złożenie zgodnych oświadczeń woli przez strony, bank zobowiązuje się do oddania określonej sumy do dyspozycji kredytobiorcy, a ten - do jej zwrotu. Jeżeli zatem bank zobowiązał się do oddania do dyspozycji powodów oznaczonej sumy w złotych, której wysokość wynika wprost z umowy, to nie można przyjmować, że kwota kredytu nie została określona, jeżeli strony uzgodniły, że jej rozliczenie nastąpi w innej walucie, tym bardziej, że kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji również została określona w umowie (§ 1 ust. 2 i 3A). Klauzula waloryzacyjna, której skuteczność i ważność kwestionują powodowie, jest postanowieniem umownym, które w świetle zasady swobody umów jest dopuszczalne. Ponadto dopuszczalność zawarcia umowy kredytu indeksowanego była wielokrotnie wyrażana w orzecznictwie sądów polskich. Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z dnia 22 stycznia 2016 r. w sprawie o sygn. akt I CSK 1049/14 stwierdził, iż umowa kredytu indeksowanego mieści się, oczywiście w ramach konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowi jej możliwy wariant (art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 ustawy Prawo bankowe). Uzupełnieniem zasady swobody umów jest przepis art. 358¹ § 2 k.c., zgodnie z którym strony mogą zastrzec w umowie, że wysokość świadczenia pieniężnego zostanie ustalona według innego niż pieniądź miernika wartości.

W ocenie Sądu zastosowane w umowie postanowienia waloryzacyjne nie są niedozwolonymi postanowieniami umownymi w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Nie stoją również w sprzeczności z przepisem art. 69 ust. 1 Prawa bankowego. W świetle poczynionych rozważań należało uznać zatem, że powodowie nie wykazali zasadności swojego roszczenia o uznanie kwestionowanych postanowień za bezskuteczne, jak i o ustalenie nieważności całości zawartej umowy.

Z uwagi na niezasadność powództwa, wynikającą z wyżej przytoczonych racji Sąd pominął rozważania dotyczące podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd oddalił powództwo jako bezpodstawne na podstawie przytoczonych przepisów i orzekł jak w pkt 2 sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Na koszty strony pozwanej złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika obliczone na podstawie § 2 pkt 7 rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 roku poz. 1800).

SSO Jacek Bajak